

Kulttuurihyvinvointi- raportti 2022–2025

Kulttuurihyvinvointiraportti 2022-2025

KULTTUURIHYVINVOINTISUUNNITELMA 2022-2025

Kulttuuri on olennainen osa suomussalmelaisuutta. Kulttuuri on nostettu yhdeksi kärjeksi myös kunnan strategiassa. Strategian mukaan Suomussalmella on vahva identiteetti ja elävä omaleimainen kulttuuri. Elämme luonnon rytmissä. Tämä tarkoittaa sitä, että vaalimme puhdasta luontoa, sivistystä ja elävää kulttuuriamme, elämme luonnon rytmissä ja olemme osa sitä. Vilkas tapahtuma- ja kulttuuritarjonta on osa suomussalmelaisuutta. Kulttuuri hyvinvointisuunnitelman painopistealueissa ja kehittämiskohteissa:

1. Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen – kuuntelemalla kuntalaisia vahvistetaan yhdenvertaisuutta ja osallisuutta

Kunnan kulttuuritoimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kuntalaisten kanssa. Kulttuuritoimi järjestää säännöllisesti (1–2 krt/vuosi) keskustelutilaisuuksia kulttuuritoiminnasta. Näissä tilaisuuksissa kuntalaiset voivat kertoa omia ideoitaan ja toiveitaan siitä, minkälaisia kulttuuritapahtumia kuntaan haluttaisi. Osallisuutta vahvistetaan myös kulttuuriavustusten myöntämisen kautta. Avustuksia voi hakea kunnassa toimivat yhteisöt tai yksittäiset kuntalaiset omien kulttuuriprojektinsa ja tapahtumien järjestämiskustannuksiin. Kulttuuritoimi voi myös olla kumppanina tilaisuuksien järjestämisessä. Kuntalaisten ja järjestöjen panos kunnan kulttuuritoimintaan on merkittävä voimavara, joka monipuolistaa ja elävöittää kulttuuritarjontaa. Samalla juuri tämä kuntalaisten oma toiminta vahvistaa kunnan kulttuurielämän omaleimaisuutta. Kulttuuritoimen kautta tarjotaan kulttuuria monipuolisesti eri kohderyhmille. Vanhusten palveluasumisyksiköihin, vammaispalvelukeskukseen ja kuntoutuskodille järjestetään mahdollisuuksien mukaan musiikki-, teatteri- ja tanssiesityksiä. Kulttuuria pyritään viemään eri puolille kuntaa, myös sivukylille, yhdessä yhteistyökumppaneiden ja paikallisten toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatukseen ja kouluille järjestetään vierailuesityksiä. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa kehitetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Yhteisölliset tapahtumat, kuten Taiteiden yö, Ämmän kesäillat ja Uuden vuoden vastaanotto, tarjoavat monenlaisia kulttuurielämyksiä kaiken ikäisille kuntalaisille. Kaiku-kortin kautta mahdollistetaan vähävaraisiksi itsensä kokeville kuntalaisille pääsy kulttuuritapahtumiin sekä osallistuminen Kianta-opiston kursseille, esimerkiksi musiikki- ja kuvataideryhmiin.

2. Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö – huomioidaan Suomussalmen luontoarvot, turvallisuus ja viihtyisyys päätöksenteossa

Taide ja kulttuuri lisäävät kunnan viihtyisyyttä lisäämällä elinympäristön esteettisyyttä. Kunnassa on aloitettu prosenttitaidehankinnat uuden yhtenäiskoulun rakentamisen yhteydessä. Prosenttitaideperiaatetta toteutetaan jatkossa uudiskohteissa mahdollisuuksien mukaan. Taidetta ja kulttuuria viedään ihmisten arkiseen elinympäristöön erilaisten tapahtumien ja näyttelyiden muodossa aktiivisesti. Ympäristötaideteos Soiva Metsä palvelee kuntalaisia ja matkailijoita kesäkaudella. Soiva Metsä on luontoon sijoitettu musiikillinen polku, jonka varteen on rakennettu ihmisen kokoisia soittimia. Soittimia saa soittaa kulkiessaan polkua eteenpäin. Soiva Metsä vaatii jatkuvaa ylläpitoa ja kunnostusta. Soiva Metsä on ainutlaatuinen luonto- ja kulttuurikohde.

3. Suunnitelmallinen päätöksenteko – hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut

Suomussalmella on mahdollista harrastaa ja osallistua hyvin monenlaiseseen kulttuuritoimintaan. Kainuun musiikkiopiston toimipiste tarjoaa eri ikäisille mahdollisuuksia monipuoliseen musiikin harrastamiseen. Kianta-opiston kautta voi osallistua kursseille, joissa on teemoja laajasti taiteen eri osa-alueilta. Kirjasto palvelee kuntalaisia sekä pääkirjastolla aukioloaikoina ja omatoimikirjastona että kirjastoauto Ranstakan kautta. Kirjastolla toimiva Galleria Kieppi toimii erilaisten taidenäyttelyiden järjestämispaikkana ympäri vuoden. Kotiseutumuseo palvelee kesäisin sekä kuntalaisia että matkailijoita. Kotiseutumuseolla järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös erilaisia kulttuuritapahtumia. Yhteistyösopimus Teatteri Retikan kanssa luo vankan pohjan kunnan kulttuuritoiminnalle. Teatteri Retikka tuottaa vuosittain kesäteatteriesityksen ja pikkujoulushown, sekä hoitaa tekniikan kunnan tilaisuuksissa sopimuksen mukaan. Kesäteatterialueen kehittämiseen on panostettu. Alueella on kesäteatteritoiminnan lisäksi kesän aikana konsertteja ja muita vierailuesityksiä vaihtelevasti. Alueen käytöstä vastaa kulttuuritoimi.

Kulttuurihyvinvointiraportti 2022-2025

Toteutuneet tapahtumat

	2022	2023	2024
Kulttuuripalveluiden keskustelutilaisuus yleisölle		✓	✓
Kulttuuripalveluiden kohdeavustus	✓	✓	✓
Retikan tilojen käyttö kunnan tapahtumissa, kpl	13	32	23
Kesäteatterin yleisömäärä	6 520	7 799	7 845
Pikkujouluesitys yleisömäärä	2 019	2 056	2 200
Taiteiden yö	✓	✓	✓
Ämmän kesäillat	✓	✓	✓
Joulunavaus	✓	✓	✓
Uuden vuoden vastaanotto			
Joulunavaus	✓	✓	✓
Yhteistoiminta srk, raja; itsenäisyyspäivä ym.	✓	✓	✓

Kulttuuripalveluiden keskustelutilaisuus yleisölle

Kulttuuripalveluiden iltakahveilla keskustellaan vuosittain kulttuurin ajankohtaisista aiheista, kuntalaisten toiveista ja uusista kehityssuunnista. Tilaisuudessa kuntalaisilla on mahdollisuus esittää ideoitaan, antaa palautetta ja osallistua kulttuuripalveluiden suunnitteluun. Keskusteluiden pohjalta voidaan tehdä konkreettisia toimenpiteitä, jotka vahvistavat kulttuurin saavutettavuutta, monipuolisuutta ja osallisuutta kunnassa. Keskustelutilaisuuksien lisäksi järjestettiin avoimia kyselyjä Webropoliin, joissa kerättiin kokemuksia kulttuuripalveluista yleensä, sekä esimerkiksi Köhäkkä-toritapahtuman tunnelmia.

Kulttuuripalveluiden kohdeavustus

Kulttuuripalveluiden kohdeavustus jaetaan vuosittain noin kymmenelle yksityiselle henkilölle tai yhteisölle, jotka harjoittavat kulttuurin ja taiteen parissa toimintaa. Tämä kohdeavustus tarjoaa kulttuuriharrastajille ja toimijoille tilaisuuden saada taloudellista tukea omille projekteilleen ja tapahtumilleen.

	Hakijoiden määrä	Myönteiset päätökset	Avustussummat yhteensä €
2022	9	8	5 600
2023	14	10	6 100
2024	10	10	6 200

Näyttämöyhdistyksen tilojen käyttö kunnan tapahtumissa

Suomussalmen kunnan ja Suomussalmen Näyttämöyhdistys ry:n yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kunta saa käyttää Näyttämöyhdistyksen tiloja, kuten Teatteri Retikkaa sekä Kesäteatterin aluetta. Vuosina 2022-2024 Teatteri Retikan tiloja käytettiin yhteensä 68 kertaa, konserttien, seminaarien ja muiden tapahtumien järjestämiseen. Kunta järjesti kesäteatterille keskimäärin 2 tapahtumaa kunkin kesäkauden aikana.

VIOSITTAISET KULTTUURITAPAHTUMAT, KUTEN TAITEIDEN YÖ JA ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLALLISUUDET

Vuosittaiset kulttuuritapahtumat, kuten Taiteiden yö ja itsenäisyyspäivän juhlallisuudet, ovat olennainen osa Suomussalmen yhteisöllistä kulttuurielämää. Taiteiden yö tuo yhteen paikalliset taiteilijat, esiintyjät ja kuntalaiset tarjoten monipuolista ohjelmaa eri taiteenaloilta, kun taas itsenäisyyspäivän juhla yhdistää perinteet ja kulttuurin arvokkaan muiston vaalimiseksi. Näiden tapahtumien kautta vahvistetaan yhteisöllisyyttä, tuodaan esille paikallista osaamista ja tarjotaan kulttuurielämyksiä eri ikäryhmille. Näitä, ja lukuisia muita vuosittaisia tapahtumia tehdään yhdessä mm. seurakunnan kanssa.

Suomussalmen kunnan kulttuurituottaja on osa kunnan sisäisiä yhteistyötahoja, kuten Maahanmuuttopalveluiden kotoutumispalveluita sekä vanhus- ja vammaisneuvostoa. Lisäksi Kulttuurituottaja on osana Yhteistyö -ryhmää, jossa käsitellään vuosittaisten kirkollisten tapahtumien, sekä juhlapyhien ympärille muotoutuvia tapahtumia kuten veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksia.

Uuden vuoden vastaanotosta luovuttiin vuonna 2019, eikä sitä ole palautettu osaksi kunnan ohjelmatarjontaa.

SUUNNITELMALLINEN PÄÄTÖKSENTEKO JA TOTEUTUNEET KULTTUURIHANKKEET

Vuosina 2022–2024 Suomussalmella on tarjottu monipuolista ja saavutettavaa kulttuuri-toimintaa, joka on mahdollistanut kuntalaisille sekä osallistumisen että harrastamisen. Kainuun musiikkiopisto on jatkanut laaja-alaista musiikinopetustaan eri-ikäisille, ja Kianta-opisto on tarjonnut kursseja taiteen eri osa-alueilla, tukien paikallisten kulttuuriharrastuksia. Kirjasto on tarjonnut laajat palveluajat pääkirjastossa ja omatoimikirjaston päivittäiset aukioloajat. Kirjastoauto Ranstakan reitit ovat ulottuneet kattavasti Suomussalmen haja-asutusalueelle. Galleria Kieppi on jatkanut aktiivisesti näyttelytoimintaansa, mahdollistaen taiteen esille tuomisen ympäri vuoden.

Kotiseutumuseo on pysynyt elävänä kulttuurikohteena, palvellen sekä paikallisia että matkailijoita, ja sen tiloissa on järjestetty mahdollisuuksien mukaan kulttuuritapahtumia. Kotiseutumuseota on kunnostettu vuosittain. 2023 Kotiseutumuseo sai Museovirastolta hankeavustusrahan pihapiirin rakennusten kunnostamiseen.

Suomussalmella on panostettu viihtyisän ja turvallisen elinympäristön kehittämiseen kulttuurin ja taiteen keinoin. Prosenttitaidehankinnat aloitettiin uuden yhtenäiskoulun rakentamisen yhteydessä, ja prosenttitaidehanke saatiin päätökseen uuden koulun valmistuttua 2023. Prosenttitaidehankkeen myötä uusi koulurakennuksemme sai somisteeksi kaksi taideteosta.

Taidetta ja kulttuuria on viety aktiivisesti osaksi kuntalaisten arkea erilaisten tapahtumien ja näyttelyiden muodossa, tuoden elinympäristöön visuaalista rikkautta ja kulttuurisia elämyksiä. Erityisesti vuonna 2024 toteutunut hanke Kulttuuribussi, joka vei vuoden aikana 6 taiteilijaa tai taiteilijaryhmää kierrokselle sydämykyllemme herätti suurta kiinnostusta myös muualla maakunnassa. Kuntalaiset olivat erittäin tyytyväisiä hankkeeseen. Hankkeeseen kunta sai rahoituksen Taiteen edistämiskeskus Taikelta.

Kesäkauden aikana erityisesti Soiva Metsä on ollut keskeinen kulttuurikohde niin kuntalaisille kuin matkailijoille. Tämä musiikillinen luontopolku, jonka varrella sijaitsevat ihmisen kokoiset soittimet, on tarjonnut ainutlaatuisen kokemuksen luonnon ja taiteen yhdistelmänä. Jatkuva ylläpito ja kunnostus ovat varmistaneet, että Soiva Metsä säilyy vetovoimaisena kohteena ja palvelee käyttäjiään vuodesta toiseen. Kokonaisuudessaan Suomussalmen kulttuuriympäristöä on kehitetty pitkäjänteisesti, huomioiden sekä esteettisyys että saavutettavuus, jotta kunta pysyy elävänä ja houkuttelevana kulttuuriympäristönä.

Vuosien 2022 ja 2025 välisenä aikana on kehitetty myös yhteistyötä Suomussalmen kunnan maahanmuuttopalveluiden kanssa. Vuosittain järjestetään yhdessä Suomussalmen Näyttämöyhdistys ry:n kanssa maahanmuuttopalveluiden asiakkaille suunnattu tapahtuma. Esimerkiksi 2023 kesällä järjestettiin arabialaisen musiikin Kesäpäivä Kaunisniemellä, jossa esiintyi Wishamalii; Nemat Battah, Kari Ikonen ja Mikko Hassinen. Tapahtuma keräsi osallistujia muistakin lähialueen kunnista.

KUINKA KUNTA ON MADALTANUT KULTTUURIIN OSALLISTUMISEN KYNNYSTÄ?

Suomussalmen kunta on madaltanut kulttuuriin osallistumisen kynnystä konkreettisilla ja helposti saavutettavilla toimenpiteillä. Kulttuuripassi tarjoaa uusille kuntalaisille maksuttoman pääsyn viiteen kulttuuripalveluiden tapahtumaan, kuten konsertteihin ja teatteriesityksiin, mahdollistaen samalla kulttuurikaverin veloituksettoman osallistumisen. Tämä ei ainoastaan kannusta kulttuuriharrastuksen aloittamiseen, vaan myös tukee yhteisöllisyyttä ja osallisuutta uusien asukkaiden keskuudessa.

Kulttuuripassi jaettiin kaikille uusille kuntalaisille osana kunnan tervetulokirjettä, joka varmistaa sen, että jokainen muuttaja saa tiedon paikallisista kulttuuripalveluista heti asettuessaan Suomussalmelle. Lisäksi kulttuurikaveritoiminnan avulla mahdollistetaan matalan kynnyksen osallistuminen tapahtumiin yhdessä toisen henkilön kanssa, edistäen sosiaalista vuorovaikutusta ja inklusiota.

Passi käy Suomussalmen kunnan kulttuuripalveluiden järjestämiin tapahtumiin, ja sen käyttöehdot sekä ajankohtaiset tapahtumatiedot ovat helposti saatavilla kunnan verkkosivuilta. Henkilökohtainen kulttuuripassi on selkeä ja konkreettinen tapa kannustaa kaikkia kuntalaisia osallistumaan kulttuuriin aktiivisesti.

Kulttuuritapahtumien pääsymaksut on pyritty pitämään matalana, ja jokaiseen Suomussalmen kunnan tapahtumaan on maksuton sisäänpääsy Kaiku-kortilla. Koko perheen ja lastentapahtumat on pyritty pitämään täysin maksuttomana.

Kulttuurin osallistumisen kynnystä on madallettu myös konkreettisesti viemällä kulttuuria lähelle kuntalaisia. Tapahtumia on järjestetty sydänkylien kylätaloille yhdessä kyläyhdistysten kanssa, sekä vuoden 2024 aikana kiertäneen Kulttuuribussin kanssa.